

# تحلیل پراکنش فضایی مبلمان ورزشی در پارک‌های شهری و تأثیر آن بر رضایت و استقبال شهروندان (مطالعه موردی: شهر اصفهان)

دکتر علی زنگی آبادی

استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه اصفهان

زینب تاجیک

دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه اصفهان

یونس غلامی

دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه اصفهان

## چکیده

کاستی‌های آن اقدام کرد. مبلمان ورزشی (وسایل بدنسازی و حرکت‌درمانی) یکی از امکاناتی است که شهرداری اصفهان به منظور تسهیل در پرداختن به ورزش، تفریح، آسایش و رفاه شهروندان در پارک‌ها و فضای سبز شهری نصب نموده و در این مطالعه، هدف، بررسی میزان استقبال عمومی و رضایت شهروندان از نحوه پراکنندگی و توزیع این وسایل در سطح شهر اصفهان می‌باشد. از دیدگاهی می‌توان گفت که روش این پژوهش، استقرایی و از دید هدف، کاربردی است و از نظر ماهیت، توصیفی و همبستگی است. جامعه آماری پژوهش، شامل پارک‌های مهم و فضای سبز مناطق شهرداری<sup>۱</sup> است و روش نمونه‌گیری مورد استفاده، نمونه‌گیری خوشه‌ای و همچنین تصادفی ساده متناسب با حجم جامعه است. در این تحقیق، تعداد نمونه‌ها متناسب با حجم جامعه آماری و مناطق شهری به طور تصادفی انتخاب شده است. به این ترتیب که تعداد ۳۹ پارک در سطح شهر (۳ پارک در هر منطقه) انتخاب گردید و مجموعاً در کل شهر، ۳۹۰ پرسشنامه (۳۰ مورد در هر منطقه) توزیع و اطلاعات مورد نیاز پژوهش گردآوری شد.

ورزش و تفریح، عاملی مهم در تأمین سلامت جسمی و روانی، غنی‌سازی اوقات فراغت، گسترش روابط اجتماعی، دور شدن از زندگی ماشینی و بازگشت به طبیعت است. ورزش‌های همگانی مانند پیاده‌روی، کوه‌پیمایی، ورزش‌های صبحگاهی در پارک‌ها و محلات و بازی‌های محلی و بومی، از جمله فعالیت‌هایی است که افراد با حداقل امکانات می‌توانند به آن بپردازند. این کار، علاوه بر تأثیر مستقیمی که بر افزایش روحیه نشاط در جامعه و کاهش آسیب‌های اجتماعی و اعتیاد دارد، نقش بسیار مؤثری نیز در ارتقای سلامت جامعه و کاهش بیماری‌هایی مانند دیابت، سرطان، پوکی استخوان و بیماری‌های قلبی و عروقی دارد. لذا، به دلیل اهمیت ورزش در جامعه، بررسی وضعیت امکانات ورزشی و تفریحی و آگاهی از خواسته‌ها و نیاز مردم ضروری به نظر می‌رسد. کلائشهر اصفهان با توجه به جمعیت میلیونی آن، بیش از پیش نیازمند انجام این بررسی است تا با پی بردن به دیدگاه‌ها و نظرات شهروندان در مورد وضعیت ورزش همگانی در شهر بتوان نسبت به تقویت، بهبود و رفع

صورت داشتن تمرینات بدنی معتدل و مستمر، سلامتی خود را حفظ نموده، قوی شده و عمرشان طولانی می‌گردد و چنانچه، فعالیت حرکتی از زندگی روزمره دور شود، بدن، تپل شده و ضمن آمادگی پذیرش و ابتلا به بیماری‌های گوناگون، موجب تسریع پیری در انسان می‌شود (Pereira & Blanco, 2002:112).

در عصر حاضر، ورزش، به عنوان یک ابزار چند بعدی با تأثیرات گسترده، جایگاه و نقش ارزشمند خود را در اقتصاد، سلامتی افراد، گذران اوقات فراغت سالم و بانشاط و لذت بخش، در آموزش و پرورش مردم به ویژه نسل نوجوان و جوان، در ایجاد روابط اجتماعی سالم بین مردم، در پیشگیری از ابتلا به بیماری‌ها، پیشگیری از بسیاری از مفاسد اجتماعی و انحرافات اخلاقی رو به گسترش در جامعه و کاربردهای عدیده دیگری، متجلی ساخته است (Holzweher, 2002:19). ورزش یکی از شیوه‌هایی است که افراد می‌توانند با استفاده از آن بر فشارهای جسمی، روحی، روانی و اجتماعی فایز آیند. تحقیقات نشان داده‌اند، اشخاصی که به طور منظم به ورزش می‌پردازند، کمتر از سایرین دچار ناراحتی‌های قلبی و عروقی شده، فشارهای عصبی کمتری را تحمل می‌کنند و از اعتماد به نفس بیشتری برخوردارند، آنها نسبت به زندگی خوشبین‌ترند و کمتر به افسردگی دچار می‌شوند (آوست و بوچر، ۱۳۷۵:۴۶).

در حقیقت، امروزه، انگیزه مردم دنیا از شرکت در فعالیت ورزشی، رسیدن به درجات بالا و دست‌یابی به شعار المپیک «سریع‌تر، بالاتر و قوی‌تر» نیست، بلکه، کسب سلامتی، تندرستی، نشاط، روابط اجتماعی سالم و دوری جستن از بیماری‌ها، علل مهم پرداختن به ورزش شده است. همچنین، مسابقه و بردو باخت، کمترین نقش را در تمایل آنان به ورزش ایفا می‌کند (رحمانی، ۱۳۷۳:۲۹). تحقیقات انجام شده در مورد اثر فعالیت ورزشی بر سلامتی جسمی و روانی، طول عمر، شادابی، گسترش روابط اجتماعی و

ابزار تجزیه و تحلیل داده‌ها، استفاده از نرم افزارهای SPSS و Excel بوده و نتایج به دست آمده، حاکی از آن است که وضعیت تأهل و وجود برنامه‌های ورزش صبحگاهی، سن و میزان فاصله از پارک در انگیزه فعالیت‌های ورزشی افراد مؤثر بوده و همچنین، متغیرهای منطقه سکونت، نوع پارک، وضعیت تأهل و وجود برنامه‌های ورزش صبحگاهی نیز در انگیزه استفاده از مبلمان ورزشی مؤثر بوده‌اند.

**کلمات کلیدی:** ورزش همگانی، تفریح، مبلمان ورزشی (وسایل بدنسازی)، پارک و فضای سبز، شهر اصفهان.

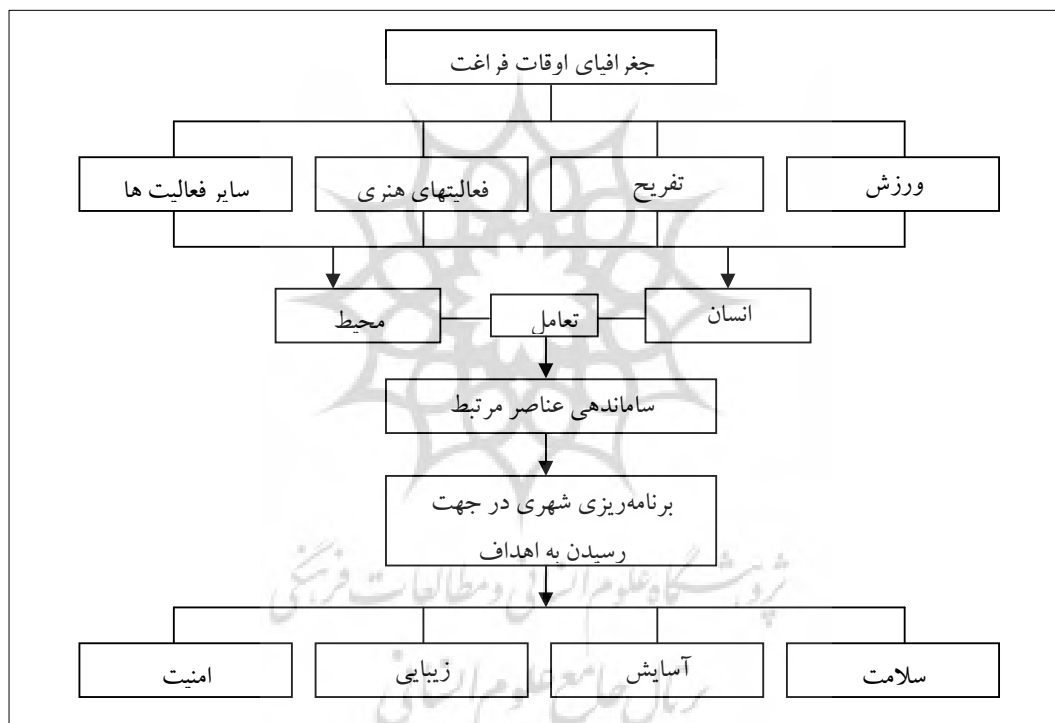
## ۱- بیان مسأله

تاریخ، بیانگر، تمایلات درونی انسان به فعالیت‌های جسمانی است. در جوامع بدوی و در فرهنگ باستانی ملل مشرق زمین، برنامه‌های تربیت بدنی سازمان‌یافته‌ای وجود نداشته است، لیکن، فعالیت‌های بدنی نظیر شکار، تلاش برای تهیه غذا و بر پا کردن پناهگاه، بخش لاینفک زندگی روزمره انسان را تشکیل می‌داده و بدن‌های سالم، قوی و پرورش یافته از خصوصیات ظاهری مردم آن زمان بوده است (مظفری و قره، ۱۳۸۴:۲). با متمدن شدن انسان در گذر زمان و زندگی در شهرها و ورود ماشین‌های متنوع به عنوان مکمل یا جانشین نیروی انسانی، به تدریج از فشاری که زندگی روزمره بر بدن وارد می‌آورد، کاسته شد. به گونه‌ای که در حال حاضر، وسایل ماشینی و الکترونیکی، جایگزین فعالیت‌های بدنی انسان گردیده است و این دگرگونی که در شیوه زندگی انسان به وقوع پیوسته، موجب شده، زندگی پرتحرک او که میلیون‌ها سال در ابعاد وجودیش نهادینه شده و به طور وراثتی، نسل به نسل انتقال یافته بود، امروزه تقریباً به سکون تبدیل شود (کریمی، ۱۳۸۱:۱۵). بیش از ۲۰۰۰ سال قبل، بقراط، پزشک یونانی در مورد نیاز انسان به فعالیت‌های حرکتی مستمر، اعلام داشت که فعالیت‌های بدنی برای سلامتی ضروری است و ارگان‌های بدن انسان در

و فعالیت‌های حرکتی، روشن و واضح خواهد بود (Collins, 2002: 87).

ورزش و تفریح، بخشی مهم از اوقات فراغت انسانها را در بر می‌گیرد. از آنجایی که یکی از زیرشاخه‌های مهم جغرافیا نیز، جغرافیای اوقات فراغت است، لذا، پرداختن به مقوله ورزش و عناصر مرتبط به آن، به منظور تأمین سلامت و آسایش انسانی، علاوه بر اینکه جزئی از جغرافیای اوقات فراغت محسوب می‌شود، تلاشی است در جهت مطالعه تعامل انسان و محیط و به سامان کردن این فرایند، جزئی از برنامه ریزی شهری محسوب می‌شود.

غنی‌سازی اوقات فراغت باعث شده تا مشارکت مردم در ورزش‌ها و به ویژه، شرکت آنها در انواع ورزش‌های همگانی در جهان افزایش یابد و به همین دلیل است که امروزه، اغلب کشورهای پیشرفته جهان در برنامه‌ریزی‌ها و سازماندهی ورزش همگانی کشور خود با دیگر کشورها رقابت می‌کنند و مرتباً، در حال ارائه برنامه‌های خلاق برای رشد این ورزش هستند. بدیهی است هر کشوری از این موج فزاینده عقب بیافتد، به هیچ وجه نمی‌تواند خلاء ایجاد شده را پر نماید و نهایتاً، تفاوت‌ها در بهره‌وری از تأثیرات ورزش



مأخذ: نگارندگان

دیاگرام (۱): تعامل دانش، جغرافیا و برنامه ریزی شهری با پراکنش مبلمان شهری

- |  |  |
|--|--|
| ۲- هویت مندی                             | شهرهای آینده، باید، شهرهایی مبتنی بر عوامل مهم زیر     |
| ۳- توجه توأمان به مسایل مادی و معنوی بشر | باشند تا بتوانند در نظم نوین جهانی و فرایند جهانی شدن، |
| ۴- گذران اوقات فراغت                     | شهرهای به روزی باشند و به طور منطقی، برنامه‌ریزی شوند  |
| ۵- دانش محوری                            | و متناسب با نیازهای شهروندان، طراحی شوند که این        |
| ۶- ورزش محوری                            | عوامل عبارت‌اند از:                                    |

۱- فناوری اطلاعات

مشارکت کلان<sup>۶</sup> را معادل ورزش همگانی می‌دانند (Deschamps & et al, 2001:65). ورزش همگانی و غیرحرفه‌ای، تعریف مشخصی دارد و علاوه بر حضور در جشنواره‌های ورزش همگانی که به صورت مداوم در سراسر کشور برگزار می‌شود، هر فردی که هفته‌ای سه بار و هر بار به مدت ۳۰ دقیقه بدود یا ورزش کند، جزو گروه فعالان عرصه ورزش غیرحرفه‌ای و همگانی محسوب می‌شود (قلی‌نیا، ۱۳۸۳:۶۳).

ورزش همگانی در بین کشورها، از سال ۱۹۰۰ میلادی تا کنون با انگیزه‌های متفاوتی از جمله: تأمین سلامت جسمی و روانی، غنی‌سازی اوقات فراغت، گسترش روابط اجتماعی، دور شدن از زندگی ماشینی، بازگشت به طبیعت، افزایش کارآیی، زمینه‌سازی برای رشد ورزش قهرمانی و توصیه پزشکان مورد توجه قرار گرفته است (مظفری، ۱۳۸۱:۲۵). تفکر ورزش همگانی و همگانی کردن ورزش به صورت رسمی، در اروپا و حتی در جهان، برای اولین بار در سال ۱۹۶۶ مطرح شد. در این سال، شورای اروپا، نشستی برگزار نمود و در سیاست‌های ورزشی خود، در راستای توسعه ورزش در سطح جامعه، مفهوم ورزش همگانی را نخستین بار جهت گسترش ورزش در جامعه مورد استفاده قرار داد (Sport England, 2004: 15).

در سال ۱۹۶۸ میلادی، گروه برنامه‌ریزی شورای اروپا در راستای عملیاتی نمودن مصوبات شورا و تبیین مفهوم ورزش همگانی، هدف کلی ورزش همگانی را، فراهم نمودن امکان حفظ توانایی جسمانی و روحی لازم برای زندگی سالم تمامی افراد جامعه و حمایت از جنبه شخصیت انسانی در برابر انحرافات احتمالی بیان کردند (Sanderson & et al, 2000:41).

منشور ورزش همگانی اروپا که در سال ۱۹۷۵ مورد تصویب قرار گرفت، در زیر آورده شده است:

ماده ۱- هر فردی، حق مشارکت در ورزش و فعالیت‌های بدنی را دارا می‌باشد.

از این رو، دانش جغرافیا با استناد به مطالب فوق، در تلاش برای نیل به این امر مهم می‌باشد و ضعف این گونه مطالعات در گذشته، توجه جدی‌تر به این موضوعات را در آینده الزامی می‌سازد.

محققان در انجام این پژوهش، به دنبال کشف روابط بین متغیرهای مرتبط و تأثیرگذار در موضوع می‌باشند، چرا که بی‌توجهی به این عوامل و متغیرها، می‌تواند مانع از توسعه هر جامعه شهری در ابعاد فیزیکی و مانع از توسعه فرهنگ و سلامت شهروندی باشد.

## ۲- ورزش، ورزش همگانی و شکل‌گیری آن

ورزش<sup>۲</sup>، شامل تمامی انواع فعالیت‌های بدنی می‌باشد که به تناسب اندام، سلامت روانی و تعامل اجتماعی افراد کمک می‌کند و شامل بازی، تفریح، ورزش رقابتی و سازمان‌یافته، ورزش همگانی، ورزش‌های مختص معلولان و مسابقات ملی و بین‌المللی می‌گردد (United nations, 2003:55). بازی، شامل هر فعالیتی می‌شود که تفریحی و مشارکتی باشد. تفریح، سازمان‌یافته‌تر از بازی است و به فعالیت‌های بدنی در اوقات فراغت اطلاق می‌شود. از این دیدگاه، وجه مشترک ورزش، بازی و تفریح، اجرای آزادانه فعالیت‌های بدنی با هدف کسب لذت می‌باشد. در این تعریف، ورزش، طیف وسیعی از فعالیت‌های بدنی را در بر می‌گیرد و تفریح و بازی نیز زیرمجموعه ورزش تعریف شده است (Hendry, 2000:17).

تفریح سالم<sup>۳</sup>، شکلی از گذران اوقات فراغت است که در آن، انتخاب فعالیت و نتیجه آن به خود فرد وابسته است. این واژه از کلمه لاتین Creatio به معنی تجدیدقوا و تندرستی گرفته شده است (Dulac & Henry, 2001:91).

ورزش همگانی، معادل کلمه انگلیسی ورزش برای همه<sup>۴</sup> و ورزش عمومی<sup>۵</sup> است و معمولاً، به فعالیت‌های ورزشی اطلاق می‌شود که جنبه تفریحی داشته و بدون توجه به نتیجه آن - برد و باخت - انجام می‌شود. در بعضی از منابع، واژه

ماده ۲- ورزش، به عنوان عامل مهمی در توسعه انسانی باید تشویق گردد و حمایت‌های مناسبی خارج از بودجه دولتی برای توسعه ورزش فراهم گردد.

ماده ۳- ورزش به عنوان یک عامل توسعه اجتماعی فرهنگی، بایستی در سطوح محلی، منطقه‌ای و ملی در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های مربوط به آموزش، بهداشت، خدمات اجتماعی، برنامه‌ریزی شهری و روستایی، دفاع و خدمات اوقات فراغت به آن توجه گردد.

ماده ۴- بایستی یک سری معیارها و در صورت لزوم مقررات، برای اطمینان از دسترسی به فضاهای باز و آبها، برای مقاصد تفریحی تعیین شود و... ( Council of Europe, 2005:9).

در کشور ما، ورزش همگانی از سال ۱۳۵۸ تحت عنوان ورزش محلات، آغاز و در سال ۱۳۶۲ به صورت تشکل قانونی تحت عنوان جهاد تربیت بدنی رسمیت یافت و رشد و گسترش آن، به عنوان اولین وظیفه قانونی کلیه ارگان‌های ورزشی، تعیین گردید (قره، ۱۳۸۳:۱۲).

با توجه به تعاریف مختلفی که در مورد ورزش همگانی و تفریحی وجود دارد، یک سری مشخصه‌ها برای آن قابل استنباط است. مشخصه‌هایی مانند مشارکت گسترده و گروهی بودن، آزادانه و انتخابی بودن، کم‌هزینه بودن، کم‌اهمیت بودن رقابت و بردو باخت، محدود نبودن به سن، جنس، نژاد، زمان و مکان، تفریحی و بانشاط و شاد بودن، همگی توصیف‌کننده خصوصیات مختلف ورزش همگانی هستند (صالحی: ۱۳۷۹:۴۲). ورزش همگانی، دارای ساختار مشخصی نمی‌باشد. این یکی از مهم‌ترین خصیصه‌های ورزش همگانی است. چرا که هر فردی می‌تواند، نوع ساختار و قالبی که در آن تمایل به ورزش دارد، را خود انتخاب کند. قانونمند بودن و لزوم رعایت مقررات سخت ورزشی از جمله نکاتی است که پرداختن به ورزش را تا حدودی مشکل می‌کند. لذا ورزش همگانی، می‌تواند از ورزش‌ها و بازی‌های ساختارمند و رسمی تا ورزش‌ها و

بازی‌های غیررسمی و غیرسازمان یافته، دارای تنوع باشد. از طرفی، میزان توانایی افراد برای شرکت در ورزش همگانی، یک عامل محدودکننده محسوب نمی‌شود و هر فردی، با هر گونه توانایی، می‌تواند ورزشی را که مناسب حال وی باشد، برگزیند و به آن بپردازد (غفوری، ۱۳۸۲:۹۲). به عبارت بهتر، رعایت اصل تنوع در ورزش همگانی، این خاصیت را دارد که به جای تطبیق توانایی افراد با ورزش و امکانات، تنوع موجود در ورزش و امکانات موجب گردد که افراد جامعه، بتوانند به راحتی، نوع ورزش و امکاناتی را که با توانایی‌های آنها سازگار است، انتخاب نمایند (کاشف و خالدران، ۱۳۸۱:۳). ورزش همگانی، دارای ماهیتی تفریحی، آزادانه و انتخابی است و لذا این ماهیت است که موجب شکل‌گیری اثرات مختلف آن، مانند سلامت جسمی و روحی، لذت بخشی و بانشاط بودن، گروهی و اجتماعی بودن و امثال آن می‌شود. همین دیدگاه است که باعث گردیده، ورزش همگانی به جای اینکه، همانند ورزش‌های حرفه‌ای، موفقیت محور باشد، بیشتر، انسان محور و فردمحور باشد. اگر دقیق‌تر و به طور علمی، نیز به ورزش همگانی توجه نماییم، ورزش همگانی در زمره ورزش‌هایی قرار می‌گیرد که دارای شدت کم تا متوسط می‌باشد و در بیشتر موارد، شامل فعالیت‌های هوازی می‌گردد (شیری، ۱۳۷۶:۴۷).

### ۳- تاریخچه مبلمان ورزشی (دستگاه‌های بدنسازی) پارک‌ها

هنگامی که چینی‌ها مبارزه گسترده با اعتیاد را در کشورشان آغاز کردند، توجه به ورزش همگانی به یک برنامه ملی در این کشور تبدیل شد. در آن زمان در ساعت‌های خاصی، تمام مردم در خیابان‌ها به ورزش نرمش می‌پرداختند. هرچند حالا این برنامه به ورزش صبحگاهی در مدارس و شرکت‌ها و کارخانه‌ها محدود شده، اما تجربه انجام حرکات ورزشی در خیابان‌ها، چینی‌ها

شهرداری‌ها به امر تجهیز اماکن و فضاهای همگانی مورد استفاده آحاد مردم نظیر پارک‌ها و فضای سبز شهرها به وسایل و تجهیزات ورزشی جلب گردد. این رویکرد، گام مفیدی در راه جلب نظر و ایجاد انگیزه هرچه بیشتر برای مردم در سنین مختلف جهت انجام فعالیت‌های ورزشی را فراهم می‌آورد (<http://hamshahrionline.ir>).

را واداشت تا وسایلی برای سادگی حرکات ورزشی در معابر عمومی طراحی کنند و به این ترتیب «مبلمان ورزشی و بدنسازی فضای باز»<sup>۷</sup> به کشورهای مختلف راه یافت. توجه روزافزون جامعه به فعالیت‌های جسمانی و توسعه و ارتقای فرهنگ سلامتی و تندرستی موجب گردیده تا توجه هر چه بیشتر دستگاه‌های اجرایی متولی خدمات عمومی به ویژه



شکل (۱): تصاویری از شهروندان اصفهانی در حال استفاده از مبلمان ورزشی پارک‌ها

تجهیزات در پارک‌ها گذاشته شده، بهتر است مربی ورزش هم در پارک حضور داشته باشد تا مردم را در مورد طرز صحیح استفاده از وسایل راهنمایی کرده و با دادن مشاوره‌های پزشکی در رابطه با انتخاب نوع وسیله متناسب با وضعیت فیزیولوژی بدن فرد علاقمند به ورزش، جلوی آسیب‌های احتمالی را بگیرد (نصرتی فر، ۱۳۸۷: ۴).

#### ۴- اهداف پژوهش

هدف کلی این پژوهش، بررسی عوامل مؤثر بر نگرش و گرایش شهروندان اصفهانی نسبت به ورزش‌های همگانی و استفاده از مبلمان ورزشی می‌باشد. همچنین، اهداف فرعی نشده است. زیرا استفاده غلط از آن، نه تنها تأثیر مثبتی بر روند سلامت در تحقیق با توجه به بررسی دو متغیر وابسته شامل موارد زیر می‌باشد:

۱- بررسی عوامل مؤثر بر افزایش انگیزه افراد در

فعالیت‌های ورزشی

کارشناسان، بسط و توسعه ورزش عمومی و در اختیار گذاردن امکانات ورزشی بدون محدودیت زمان برای عموم مردم به صورت رایگان را از جمله محاسن نصب مبلمان ورزشی در بوستان‌ها عنوان می‌کنند که به شرط استفاده درست و آموزش صحیح به بالا رفتن سطح سلامت عمومی و نشاط جامعه منجر می‌شود. از دیگر مزایای این دستگاه‌ها، می‌توان به سادگی استفاده از آن‌ها و همچنین انجام حرکات ورزشی مفرح و شاد اشاره کرد (<http://aftab.ir>). اما فرهنگ‌سازی استفاده از این وسایل، نکته‌ای است که به نظر می‌رسد تا کنون به صورت جدی به آن پرداخته افراد ندارد، بلکه موجب به وجود آمدن عوارض اسکلتی، عضلانی، ایجاد درد مفاصل و عوارض قلبی برای آنها نیز می‌شود. در واقع استفاده از این وسایل هم می‌تواند مفید و هم همراه با عوارض جبران ناپذیر برای فرد باشد و هزینه‌های بسیاری را به جامعه تحمیل کند. لذا توصیه می‌شود حال که این

۲- بررسی عوامل مؤثر در گسترش فرهنگ استفاده از مبلان ورزشی موجود در پارک‌های شهر اصفهان

### ۵- پیشینه پژوهش

از جمله تحقیقات مشابهی که در زمینه بررسی نگرش شهروندان به ورزش‌های همگانی صورت گرفته، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد.

- عطارزاده حسینی و سهرابی (۱۳۸۶)، در پژوهشی اقدام به سنجش نگرش نسبت به فعالیت‌های حرکتی - ورزشی بین ۱۰۴۹ مرد و زن بالای ۱۶ سال جامعه شهری مشهد نمودند. نتایج نشان داد که ۳۱٫۸ درصد از حجم نمونه آماری در فعالیت‌های حرکتی ورزشی شرکت نمی‌کردند. کسب نشاط و شادابی در اولویت اول و دوم و پیشگیری از بیماری‌ها در اولویت سوم از مهم‌ترین علل و انگیزه‌های شرکت در فعالیت‌های حرکتی و ورزشی بود. مهم‌ترین علل شرکت نکردن در فعالیت‌های حرکتی ورزشی به ترتیب، عقب ماندن از کارهای روزانه، بی‌علاقگی، عادت نداشتن و تبلی و بی‌حوصلگی گزارش گردید. بین نگرش به فعالیت‌های حرکتی ورزشی و سطح تحصیلات، درآمد ماهیانه و نوع شغل تفاوت معنی‌دار وجود نداشت. اما بین نگرش به فعالیت‌های ورزشی و سن، تأهل و مجرد و تعداد اعضای خانواده تفاوت معنی‌داری وجود داشت.

- کاشف، میرمحمد (۱۳۷۹)، طی پژوهشی در جهت بررسی کم و کیف انجام ورزش همگانی و عمومی در سطح کشور و بیان مسایل و مشکلات موجود بر سر راه گسترش آن از دیدگاه شرکت کنندگان در ورزش همگانی به این نتیجه رسید که بین انگیزش و جنسیت شرکت کنندگان در ورزش همگانی کشور ارتباط معنی‌داری وجود دارد. اما بین میزان تحصیلات و اهداف شرکت کنندگان در ورزش همگانی ارتباطی مشاهده نشد. همچنین، بین طبقات سنی شرکت کنندگان در ورزش همگانی و دیدگاه آنان نسبت به تأثیر ورزش بر وضعیت جسمانی ارتباط معنی‌داری هست.

- رمضانی خلیل‌آبادی، غلامرضا (۱۳۷۳)، در تحقیقی، انگیزه افراد شرکت کننده در ورزش همگانی را مورد مطالعه قرار داده است. وی از ۹۷۵ نفر از افراد شرکت کننده در ایستگاه‌های ورزش همگانی، به وسیله پرسشنامه، اطلاعات جمع‌آوری کرده و نتایج این کار چنین بوده است: نخستین انگیزه، کسب نشاط و احساس لذت بود. پس از آن، لمس فواید و آثار مثبت ورزش، فرح‌بخش بودن و بی‌خطر بودن ورزش همگانی قرار داشت. کم هزینه بودن و عدم نیاز به وسایل و امکانات ویژه و پر کردن اوقات فراغت نیز جزء انگیزه‌های شرکت افراد در ورزش همگانی بوده است.

- شفیعی، محسن (۱۳۷۳) به بررسی وضعیت اقتصادی شرکت کنندگان در ورزش همگانی پرداخته است. وی، ۹۰۰ نفر از شرکت کنندگان در ورزش همگانی در شهر تهران را مطالعه کرده و نتیجه گرفت که بیشترین درصد شرکت کنندگان (۳۱٫۱ درصد) از نظر مالی در سطح متوسط به بالا بودند و از نظر محل زندگی بیشترین تعداد، (۲۸٫۳ درصد) مربوط به ساکنان شمال شهر تهران بودند.

- کاشف، میرمحمد و اصغر خالدران با استناد به داده‌های دو تحقیق در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۷۹ در ارتباط با وضعیت ورزش همگانی در استان آذربایجان غربی و کشور بیان کردند که بیشترین آمار شرکت کنندگان در ورزش همگانی متعلق به اقشار جوان جامعه می‌باشد که بین ۲۰ تا ۳۰ سال دارند (۲۷٫۹۷ درصد). بیشترین افراد شرکت کننده با ۵۲٫۵ درصد مربوط به متأهلین و ۲۴٫۳ درصد متعلق به کسانی بود که در منازل آپارتمانی زندگی می‌کردند. بین جنسیت شرکت کنندگان در ورزش همگانی و عوامل انگیزش از قبیل حفظ سلامتی، درمان بیماری، کاهش وزن، توصیه پزشک، تبلیغات و نقش رسانه‌های ارتباط جمعی، ارتباط معنی‌داری وجود داشت. در حالی که، بین سطح تحصیلات و اهداف آنان ارتباط معنی‌داری مشاهده نگردید.

- بر اساس پژوهشی که توسط سازمان صدا و سیما در سال ۱۳۷۵ در زمینه ورزش همگانی انجام گردید، بیش از

پژوهش، مناطق شهری اصفهان به عنوان محدوده مورد مطالعه تحقیق در نظر گرفته شده است.

### ۸- روش پژوهش

تحقیق حاضر توصیفی، استقرایی و تحلیلی است که اطلاعات آن به صورت میدانی، اسنادی و کتابخانه‌ای جمع‌آوری شده است. جامعه آماری شامل شهروندان اصفهانی و نمونه آماری، ۳۹۰ نفر از شهروندانی است که از فضای پارک‌های شهری استفاده می‌نمایند. روش نمونه‌گیری مورد استفاده، روش نمونه‌گیری خوشه‌ای و همچنین، تصادفی ساده متناسب با حجم جامعه است. در این تحقیق، تعداد نمونه‌ها، متناسب با حجم جامعه آماری و متناسب با مناطق شهری به طور تصادفی انتخاب شده‌اند. اما، برای داشتن تصویری بهتر از جامعه آماری مورد مطالعه با استفاده از فرمول کوکران، ۳۸۲ نمونه به عنوان حجم جامعه آماری برگزیده شد و این تعداد از ۳۹ پارک شهری بزرگ (از هر منطقه، سه پارک) انتخاب و هدف پرسشگری این مطالعه قرار گرفتند. از این رو، به دلیل استفاده از این حجم نمونه و تعمیم جزء به کل می‌توان گفت که یکی از روش‌های این پژوهش، استدلال استقرایی است. از منظر دیگری، می‌توان بیان کرد که روش این پژوهش بر اساس هدف، کاربردی و از لحاظ ماهیت، توصیفی و همبستگی است. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه محقق ساخته است که بر اساس ادبیات، پیشینه و اهداف تحقیق تنظیم گردیده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو سطح توصیفی و تحلیلی بوده که در سطح توصیفی از مشخصه‌های آماری نظیر فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار و نمودار و در سطح تحلیلی، متناسب با سطح سنجش داده‌ها، مفروضات و همچنین طبیعی و غیرطبیعی بودن توزیع داده‌ها، از آزمون‌های آماری پارامتریک و غیرپارامتریک استفاده شده است. ابزار تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز، نرم افزارهای SPSS و Excel می‌باشد.

نیمی از پاسخگویان به ورزش علاقه داشته و ورزش می‌کردند (۵۳ درصد) که درصد این دسته از پاسخگویان در بین مردان، افراد تحصیل کرده و جوان (۲۵-۳۰ و ۲۴-۱۲ سال) و مجرد بیش از دیگر افراد است. منزل و پارک‌ها از جمله مکان‌هایی هستند که به ترتیب ۴۰ درصد و ۲۹ درصد پاسخگویان اظهار کردند، ترجیح می‌دهند در این مکان‌ها ورزش کنند. در راستای پژوهش‌های انجام شده، این مقاله، به دنبال بررسی نگرش شهروندان اصفهانی و انگیزه آنان در پرداختن به ورزش‌های همگانی در اوقات فراغت، با تأکید بر میزان استفاده آنان از مبلمان ورزشی (حرکت درمانی) موجود در پارک‌ها که به طور رایگان در اختیار شهروندان قرار دارد، می‌باشد.

### ۶- فرضیات پژوهش

۱- عامل فاصله محل سکونت و وجود مبلمان ورزشی در انگیزه افراد برای انجام فعالیت‌های ورزشی مؤثر است.  
۲- تنوع و تعداد بیشتر تجهیزات و مبلمان ورزشی در پارک‌ها، باعث ایجاد انگیزه در شهروندان برای توسعه ورزش خواهد شد.

### ۷- محدوده مورد مطالعه پژوهش

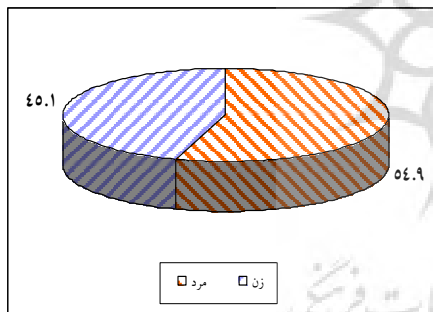
شهر اصفهان به عنوان مرکز و کانون بزرگ جمعیتی استان، با برخورداری از جمعیتی معادل ۱۶۰۲۱۱۰ نفر در سال ۸۵ که گروه سنی ۵ تا ۴۰ ساله شهر بیش از دو سوم جمعیت آن را تشکیل می‌دهد، نیازمند ورزش و امکانات ورزشی - تفریحی مناسبی برای گذراندن اوقات فراغت و تفریحات سالم است و همین مهم، لزوم برنامه‌ریزی برای ایجاد بستر مناسب ورزشی و تشویق شهروندان به انجام فعالیت‌های بدنی را ایجاب می‌کند. شهرداری اصفهان در راستای این امر، تا کنون در حدود ۱۰۰ نقطه از پارک‌های شهر وسایل حرکت درمانی را با همکاری بخش خصوصی نصب نموده است (<http://isfahanportal.ir>) که در این



جدول (۱): پارک‌های مورد مطالعه پژوهش به تفکیک مناطق شهری اصفهان

منطقه شهرداری	نام پارک	جمعیت منطقه (سال ۱۳۸۷) <sup>°</sup>
۱	پارک زاینده رود، پارک کودک، پارک وحش	۷۴۳۵۲
۲	پارک الزهراء، پارک رسالت، پارک قلمستان	۵۵۹۵۹
۳	پارک شهید رجایی، پارک مشتاق اول، پارک کاخ بلوار هشت بهشت	۱۱۱۹۴۵
۴	پارک مشتاق دوم، پارک خوراسگان، پارک محله‌ای مطهری	۱۱۴۷۹۴
۵	پارک میرزا کوچک خان، پارک بوستان ملت، پارک بوستان سعدی	۱۳۴۶۴۷
۶	بوستان آئینه خانه، پارک آبشار اول، پارک ایثارگران	۱۰۲۷۱۶
۷	پارک باغ قوشخانه، پارک شهید دباغیان، پارک میخک	۲۹۱۶۵۹
۸	پارک بهشت، پارک خانه اصفهان، پارک گل محمدی	۲۲۶۰۰۲
۹	پارک نازوان، پارک پل وحید، پارک فرشته	۷۵۰۸۷
۱۰	بوستان پروین اعتصامی، پارک فرسان، پارک لاله زینیه	۱۹۳۵۷۳
۱۱	بوستان امام رضا، بوستان پرتمان، پارک محلی شریعی	۵۹۶۸۳
۱۲	پارک شهرک قدس، پارک کوثر، پارک ملت ملک شهر	۱۰۷۰۴۶
۱۳	باغ اکبرزاده، پارک بذر و نهال، پارک لوله	۱۳۱۸۷۱

\* - مأخذ جمعیت: شهرداری اصفهان



شکل (۲): نمودار توزیع فراوانی و درصد آزمودنی‌ها بر حسب جنس

جدول (۳): توزیع فراوانی و درصد آزمودنی‌ها بر حسب سن

سن پاسخگویان	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
۲۰ سال و کمتر	۹۳	۲۳٫۸	۲۳٫۸
۲۱-۳۰ سال	۹۱	۲۳٫۳	۴۷٫۲
۳۱-۴۰ سال	۷۳	۱۸٫۷	۶۵٫۹
۴۱-۵۰ سال	۶۱	۱۵٫۶	۸۱٫۵
۵۱-۶۰ سال	۴۷	۱۲٫۱	۹۳٫۶
۶۱ سال و بالاتر	۲۵	۶٫۴	۱۰۰
جمع	۳۹۰	۱۰۰	-

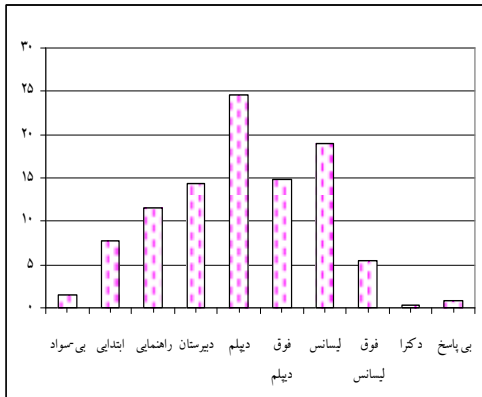
## ۹- تحلیل یافته‌ها

به منظور روشن نمودن روابط میان داده‌های اخذ شده از نمونه و قابل درک نمودن آنها، به بررسی متغیرهای مورد مطالعه پرداخته شده است. برای دستیابی به هدف فوق، داده‌ها، جمع‌آوری، تلخیص، تنظیم و در قالب جداول آماری به صورت فراوانی، نسبت و درصد توصیف شده و در موارد ضروری، نمودارهای مربوطه نیز رسم گردیده است. مطابق جدول و شکل شماره ۲، در این گروه نمونه پاسخ دهندگان مرد (۵۴٫۹ درصد) از پاسخ دهندگان زن (۴۵٫۱ درصد) بیشتر بوده است.

جدول (۲): توزیع فراوانی و درصد آزمودنی‌ها بر حسب جنس

جنس پاسخگویان	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
مرد	۲۱۴	۵۴٫۹	۵۴٫۹
زن	۱۷۶	۴۵٫۱	۱۰۰
جمع	۳۹۰	۱۰۰	-

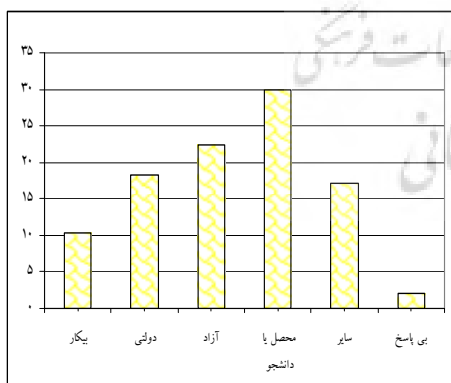
درصد) بوده و همچنین ۰٫۸ درصد از افراد نمونه به این سؤال پاسخی نداده‌اند.



شکل (۴): نمودار توزیع فراوانی و درصد آزمودنی‌ها بر حسب تحصیلات

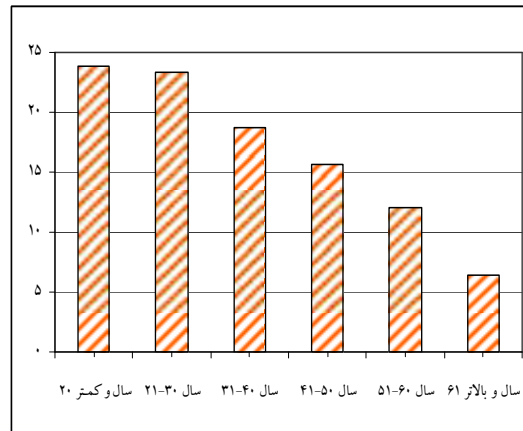
جدول (۵): توزیع فراوانی و درصد آزمودنی‌ها بر حسب شغل

وضعیت شغلی	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
بیکار	۴۰	۱۰٫۳	۱۰٫۵
دولتی	۷۱	۱۸٫۲	۲۹٫۱
آزاد	۸۷	۲۲٫۳	۵۱٫۸
محصل یا دانشجو	۱۱۷	۳۰	۸۲٫۵
سایر	۶۷	۱۷٫۲	۱۰۰
بی‌پاسخ	۸	۲٫۱	-
جمع	۳۹۰	۱۰۰	-



شکل (۵): نمودار توزیع فراوانی و درصد آزمودنی‌ها بر حسب شغل

جدول و شکل شماره ۵، نشان می‌دهد که بالاترین میزان فراوانی در پاسخ دهندگان، محصل یا دانشجو (۳۰ درصد) و کمترین میزان فراوانی متعلق به پاسخ دهندگان بدون شغل و



شکل (۳): نمودار توزیع فراوانی و درصد آزمودنی‌ها بر حسب سن

جدول و شکل شماره ۳، نشان می‌دهد که بالاترین فراوانی سن در پاسخ دهندگان (۲۳٫۸ درصد) مربوط به گروه سنی ۲۰ سال و کمتر و کمترین میزان فراوانی سنی (۶٫۴ درصد) متعلق به گروه سنی ۶۱ سال و بالاتر بوده است.

جدول (۴): توزیع فراوانی و درصد آزمودنی‌ها بر حسب تحصیلات

میزان تحصیلات	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
بی‌سواد	۶	۱٫۵	۱٫۶
ابتدایی	۳۰	۷٫۷	۹٫۳
راهنمایی	۴۵	۱۱٫۵	۲۰٫۹
دبیرستان	۵۶	۱۴٫۴	۳۵٫۴
دیپلم	۹۶	۲۴٫۶	۶۰٫۲
فوق دیپلم	۵۸	۱۴٫۹	۷۵٫۲
لیسانس	۷۴	۱۹	۹۴٫۳
فوق لیسانس	۲۱	۵٫۴	۹۹٫۷
دکترا	۱	۰٫۴	۱۰۰
بی‌پاسخ	۳	۰٫۸	-
جمع	۳۹۰	۱۰۰	-

مطابق جدول و نمودار شماره ۴، بالاترین میزان فراوانی در پاسخ دهندگان با مدرک دیپلم (۲۴٫۶ درصد) و کمترین میزان فراوانی متعلق به پاسخ دهندگان با مدرک دکترا (۰٫۴)

بیکار (۱۰,۳ درصد) بوده و همچنین ۲,۱ درصد از افراد نمونه به این سؤال پاسخی نداده‌اند.

جدول و شکل شماره ۶، نشان می‌دهد که پاسخ دهندگان متأهل در این گروه نمونه (۵۷,۴ درصد) بیش از درصد پاسخ دهندگان مجرد (۴۱,۸ درصد) بوده و همچنین ۰,۸ درصد از افراد نمونه به این سؤال پاسخی نداده‌اند.

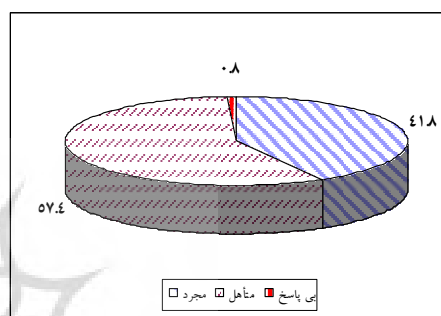
جدول (۶): توزیع فراوانی و درصد آزمودنی‌ها بر حسب تأهل

وضعیت تأهل	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
مجرد	۱۶۳	۴۱,۸	۴۲,۱
متأهل	۲۲۴	۵۷,۴	۱۰۰
بی پاسخ	۳	۰,۸	-
جمع	۳۹۰	۱۰۰	-

## ۱۰- بررسی عوامل مؤثر بر انگیزه پاسخگویان

### در نوع فعالیت در پارک

برای بررسی عوامل اساسی در انگیزه فعالیت‌های پاسخگویان متغیرهای مستقل جنسیت، سن، وضعیت شغلی، تأهل، میزان درآمد بر متغیر وابسته نوع فعالیت در پارک بررسی شده است. با توجه به اسمی بودن متغیرهای وابسته و مستقل (جنسیت، وضعیت شغلی، تأهل، وسیله رفت و آمد) از همبستگی کای اسکور و با توجه به ترتیبی بودن متغیرهای مستقل (سن، میزان درآمد و میزان فاصله از پارک) از همبستگی فی استفاده شده است.



شکل (۶): نمودار توزیع فراوانی و درصد آزمودنی‌ها بر حسب تأهل

جدول (۷): نتایج همبستگی خی دو بین متغیرهای جنسیت، وضعیت شغلی، تأهل، وسیله رفت و آمد و انگیزه فعالیت پاسخگویان

ویژگی‌ها	مجذور کای	درجه آزادی	مقادیر P
جنسیت	۷/۱۳۶	۸	۰/۵۲۲
سطح سواد	۷۳/۵۸۳	۶۴	۰/۱۹۳
وضعیت شغلی	۵۴/۳۷	۳۲	۰/۰۰۸
وسیله رفت و آمد	۹۲/۸	۴۸	۰
تأهل	۲۰/۲۱۲	۸	۰/۰۱۰
منطقه سکونت	۱۱۹/۳۲۱	۹۶	۰/۰۵۴
پارک	۳۳۵/۲۴۰	۳۰۴	۰/۱۰۵
وضعیت امنیت	۳۷/۴۷۵	۳۲	۰/۲۳۲
وجود ورزش صبحگاهی	۱۸/۸۸۵	۸	۰/۰۱۵

مأخذ: محاسبات نگارندگان

سطح معناداری ( $P \leq 0.05$ )

## ۶- وضعیت شغلی

بر اساس وضعیت شغلی، انگیزه پاسخگویان متفاوت بوده است. افرادی که دارای شغل آزاد بوده‌اند، دارای بیشترین درصد فراوانی بوده (یک بار در هفته) و بعد از آن، مشاغل دولتی که میزان فراوانی واقعی از فراوانی مورد انتظار بیشتر بوده است. از طرف دیگر، گروه افرادی که به ندرت، انگیزه

از مجموع متغیرهای بررسی شده مؤثر در انگیزه برای فعالیت‌های ورزشی، عواملی مانند وضعیت شغلی، وسیله رفت و آمد، وضعیت تأهل و وجود ورزش صبحگاهی معنی‌دار بوده ( $P \leq 0.05$ ) است. در زیر به تفکیک این عوامل (معنی‌دار) بر اساس فراوانی، فراوانی مورد انتظار و درصد هر یک تشریح شده‌اند.

مراجعه به پارک دارند، نیز درصد نسبتاً بالایی را در بر می‌گیرند.

جدول (۸): انگیزه پاسخگویان بر اساس وضعیت شغلی

مجموع	وضعیت شغلی					تعداد	تعداد مورد انتظار	بین دفعات مراجعه و وضعیت شغلی	تعداد	تعداد مورد انتظار	بین دفعات مراجعه و وضعیت شغلی	تعداد	تعداد مورد انتظار	بین دفعات مراجعه و وضعیت شغلی	تعداد	تعداد مورد انتظار	بین دفعات مراجعه و وضعیت شغلی	تعداد	تعداد مورد انتظار	بین دفعات مراجعه و وضعیت شغلی	
	سایر	محصل یا دانشجو	آزاد	دولتی	بیکار																
۱۱۸	۱۵	۳۰	۳۴	۲۴	۱۵	تعداد															
۱۱۸,۰	۲۰,۸	۳۵,۹	۲۶,۹	۲۲,۰	۱۲,۴	تعداد مورد انتظار															
۱۰۰,۰	۱۲,۷	۲۵,۴	۲۸,۸	۲۰,۳	۱۲,۷	بین دفعات مراجعه و وضعیت شغلی															
۱۵۲	۳۱	۵۴	۳۲	۲۴	۱۱	تعداد															
۱۵۲,۰	۲۶,۷	۴۶,۳	۳۴,۷	۲۸,۳	۱۶,۰	تعداد مورد انتظار															
۱۰۰,۰	۲۰,۴	۳۵,۵	۲۱,۱	۱۵,۸	۷,۲	بین دفعات مراجعه و وضعیت شغلی															
۵۱	۱۱	۹	۱۰	۱۵	۶	تعداد															
۵۱,۰	۹,۰	۱۵,۵	۱۱,۶	۹,۵	۵,۴	تعداد مورد انتظار															
۱۰۰,۰	۲۱,۶	۱۷,۶	۱۹,۶	۲۹,۴	۱۱,۸	بین دفعات مراجعه و وضعیت شغلی															
۶۰	۱۰	۲۳	۱۱	۸	۸	تعداد															
۶۰,۰	۱۰,۶	۱۸,۳	۱۳,۷	۱۱,۲	۶,۳	تعداد مورد انتظار															
۱۰۰,۰	۱۶,۷	۳۸,۳	۱۸,۳	۱۳,۳	۱۳,۳	بین دفعات مراجعه و وضعیت شغلی															
۳۸۱	۶۷	۱۱۶	۸۷	۷۱	۴۰	تعداد															
۳۸۱,۰	۶۷,۰	۱۱۶,۰	۸۷,۰	۷۱,۰	۴۰,۰	تعداد مورد انتظار															
۱۰۰,۰	۱۷,۶	۳۰,۴	۲۲,۸	۱۸,۶	۱۰,۵	بین دفعات مراجعه و وضعیت شغلی															

مأخذ: محاسبات نگارندگان

ولی رابطه، معنی‌دار می‌باشد و افراد مجرد، تمایل بیشتری برای مراجعه به پارک دارند.

از عوامل اصلی در تمایل و انگیزه پاسخگویان برای مراجعه به پارک، وجود برنامه‌های ورزش صبحگاهی در پارک است، به طوری که پارک‌هایی که دارای برنامه‌های ورزش صبحگاهی هستند، فروانی واقعی‌شان (هفته‌ای یک بار) بیشتر از فروانی مورد انتظار می‌باشد.

انگیزه پاسخگویان بر اساس نوع وسیله رفت و آمد نشان می‌دهد، افرادی که به صورت پیاده یا با دوچرخه رفت و آمد می‌کنند، بیشتر از دیگران، تمایل برای مراجعه به پارک داشته‌اند و فراوانی واقعی بیشتر از فراوانی مورد انتظار بوده و در مورد افراد دارای وسیله نقلیه بر عکس بوده است. در جدول (۱۰) انگیزه پاسخگویان بر اساس وضعیت تأهل نشان می‌دهد تفاوت چندانی بین افراد وجود ندارد،

جدول (۹): انگیزه پاسخگویان بر اساس نوع وسیله رفت و آمد

مجموع	با چه وسیله‌ای به پارک می‌روید؟							سؤال	
	سایر	پیاده	دوچرخه	موتور	تاکسی	اتوبوس	شخصی		
۱۲۰	۶	۳۸	۹	۶	۱۶	۲۱	۲۴	تعداد	هفته‌ای ۱ بار
۱۲۰٫۰	۴٫۶	۴۰٫۵	۱۳٫۶	۶٫۸	۱۳٫۹	۱۹٫۸	۲۰٫۷	تعداد مورد انتظار	
۱۰۰٫۰	۵٫۰	۳۱٫۷	۷٫۵	۵٫۰	۱۳٫۳	۱۷٫۵	۲۰٫۰	بین دفعات مراجعه و وسیله وسیله	
۱۵۶	۷	۶۲	۲۴	۱۲	۱۴	۲۰	۱۷	تعداد	بیش از ۱ بار در هفته
۱۵۶٫۰	۶٫۰	۵۲٫۷	۱۷٫۷	۸٫۸	۱۸٫۱	۲۵٫۷	۲۶٫۹	تعداد مورد انتظار	
۱۰۰٫۰	۴٫۵	۳۹٫۷	۱۵٫۴	۷٫۷	۹٫۰	۱۲٫۸	۱۰٫۹	بین دفعات مراجعه و وسیله	
۵۱	۱	۱۰	۵	۱	۸	۹	۱۷	تعداد	هر ماه ۱ بار
۵۱٫۰	۲٫۰	۱۷٫۲	۵٫۸	۲٫۹	۵٫۹	۸٫۴	۸٫۸	تعداد مورد انتظار	
۱۰۰٫۰	۲٫۰	۱۹٫۶	۹٫۸	۲٫۰	۱۵٫۷	۱۷٫۶	۳۳٫۳	بین دفعات مراجعه و وسیله وسیله	
۶۱	۱	۲۱	۶	۳	۷	۱۴	۹	تعداد	به ندرت
۶۱٫۰	۲٫۴	۲۰٫۶	۶٫۹	۳٫۵	۷٫۱	۱۰٫۱	۱۰٫۵	تعداد مورد انتظار	
۱۰۰٫۰	۱٫۶	۳۴٫۴	۹٫۸	۴٫۹	۱۱٫۵	۲۳٫۰	۱۴٫۸	بین دفعات مراجعه و وسیله	
۳۸۸	۱۵	۱۳۱	۴۴	۲۲	۴۵	۶۴	۶۷	تعداد	مجموع
۳۸۸٫۰	۱۵٫۰	۱۳۱٫۰	۴۴٫۰	۲۲٫۰	۴۵٫۰	۶۴٫۰	۶۷٫۰	تعداد مورد انتظار	
۱۰۰٫۰	۳٫۹	۳۳٫۸	۱۱٫۳	۵٫۷	۱۱٫۶	۱۶٫۵	۱۷٫۳	بین دفعات مراجعه و وسیله وسیله	

مأخذ: محاسبات نگارندگان

جدول (۱۰): انگیزه پاسخگویان بر اساس وضعیت تأهل

مجموع	وضعیت تأهل		سؤال	
	متأهل	مجرد		
۱۱۹	۷۱	۴۸	تعداد	هفته‌ای ۱ بار
۱۱۹,۰	۶۹,۱	۴۹,۹	تعداد مورد انتظار	
۱۰۰,۰	۵۹,۷	۴۰,۳	بین دفعات مراجعه و تأهل	
۱۵۶	۹۱	۶۵	تعداد	نیم از ۱ بار در هفته
۱۵۶,۰	۹۰,۵	۶۵,۵	تعداد مورد انتظار	
۱۰۰,۰	۵۸,۳	۴۱,۷	بین دفعات مراجعه و تأهل	
۵۰	۳۴	۱۶	تعداد	هر ماه ۱ بار
۵۰,۰	۲۹,۰	۲۱,۰	تعداد مورد انتظار	
۱۰۰,۰	۶۸,۰	۳۲,۰	بین دفعات مراجعه و تأهل	
۶۱	۲۸	۳۳	تعداد	به ندرت
۶۱,۰	۳۵,۴	۲۵,۶	تعداد مورد انتظار	
۱۰۰,۰	۴۵,۹	۵۴,۱	بین دفعات مراجعه و تأهل	
۳۸۶	۲۲۴	۱۶۲	تعداد	مجموع
۳۸۶,۰	۲۲۴,۰	۱۶۲,۰	تعداد مورد انتظار	
۱۰۰,۰	۵۸,۰	۴۲,۰	بین دفعات مراجعه و تأهل	

مأخذ: محاسبات نگارندگان

جدول (۱۱): انگیزه پاسخگویان بر اساس وجود برنامه‌های ورزش صبحگاهی

مجموع	آیا در پارک محله شما برنامه‌های ورزش صبحگاهی وجود دارد؟		سؤال	
	خیر	بلی		
۱۱۳	۶۷	۴۶	تعداد	هفته‌ای ۱ بار
۱۱۳,۰	۶۰,۳	۵۲,۷	تعداد مورد انتظار	
۱۰۰,۰	۵۹,۳	۴۰,۷	بین دفعات مراجعه و برنامه ورزش صبحگاهی	
۱۵۰	۶۰	۹۰	تعداد	نیم از ۱ بار در هفته
۱۵۰,۰	۸۰,۱	۶۹,۹	تعداد مورد انتظار	
۱۰۰,۰	۴۰,۰	۶۰,۰	بین دفعات مراجعه و برنامه ورزش صبحگاهی	
۴۹	۳۰	۱۹	تعداد	هر ماه ۱ بار
۴۹,۰	۲۶,۲	۲۲,۸	تعداد مورد انتظار	
۱۰۰,۰	۶۱,۲	۳۸,۸	بین دفعات مراجعه و برنامه ورزش صبحگاهی	
۵۹	۴۱	۱۸	تعداد	به ندرت
۵۹,۰	۳۱,۵	۲۷,۵	تعداد مورد انتظار	
۱۰۰,۰	۶۹,۵	۳۰,۵	بین دفعات مراجعه و برنامه ورزش صبحگاهی	
۳۷۱	۱۹۸	۱۷۳	تعداد	مجموع
۳۷۱,۰	۱۹۸,۰	۱۷۳,۰	تعداد مورد انتظار	
۱۰۰,۰	۵۳,۴	۴۶,۶	بین دفعات مراجعه و برنامه ورزش صبحگاهی	

مأخذ: محاسبات نگارندگان جدول (۱۲):

نتایج همبستگی فی بین متغیرهای سن، میزان درآمد و میزان فاصله از پارک و انگیزه فعالیت پاسخگویان

مقدار همبستگی	مقادیر P	ویژگی‌ها
۰/۳۸۱	۰/۰۴۷	سن
۰/۳۲۰	۰/۰۹۳	میزان درآمد
۰/۳۷۵	۰/۰۴۵	میزان فاصله از پارک

سطح معناداری ( $P \leq 0.05$ )

مأخذ: محاسبات نگارندگان

برای بررسی عوامل اساسی در انگیزه فعالیت‌های پاسخگویان، متغیرهای مستقل جنسیت، سن، وضعیت شغلی، تأهل، میزان درآمد بر متغیر وابسته نوع فعالیت در پارک بررسی شده است. با توجه به اسمی بودن متغیرهای وابسته و مستقل (جنسیت، وضعیت شغلی، تأهل، وسیله رفت و آمد، منطقه سکونت) از همبستگی کای اسکور و با توجه به ترتیبی بودن متغیرهای مستقل (سن، میزان درآمد و میزان فاصله از پارک) از همبستگی فی استفاده شده است.

بررسی متغیرهای سن، میزان درآمد و میزان فاصله و انگیزه آمدن به پارک نشان می‌دهد که متغیرهای سن و میزان فاصله دارای رابطه معنی‌داری می‌باشند و میزان درآمد، رابطه معنی‌داری با انگیزه نداشته است.

## ۷- بررسی عوامل مؤثر بر انگیزه پاسخگویان در استفاده از مبلمان ورزشی (حرکت درمانی) در پارک

جدول (۱۳): نتایج همبستگی فی دو بین متغیرهای جنسیت، وضعیت شغلی، تأهل، وسیله رفت و آمد و انگیزه فعالیت پاسخگویان

ویژگی‌ها	مجدور کای	درجه آزادی	مقادیر P
جنسیت	۰/۰۴۲	۱	۰/۸۳۸
سطح سواد	۴/۱۷	۸	۰/۸۴۱
وضعیت شغلی	۳/۳۶۷	۴	۰/۴۹۸
وسیله رفت و آمد	۱/۳۴۵	۶	۰/۹۶۹
تأهل	۰/۸۴۵	۱	۰/۰۳۴
منطقه سکونت	۵۸/۹۹۶	۱۲	۰/۰۰
پارک	۸۹/۸۸۵	۳۸	۰/۰۰
وضعیت امنیت	۵/۳۱۳	۴	۰/۲۵۷
وجود ورزش صبحگاهی	۱۸/۸۶۷	۱	۰/۰۰

سطح معناداری ( $P \leq 0.05$ )

مأخذ: محاسبات نگارندگان

بررسی رابطه متغیر انگیزه پاسخگویان در استفاده از وسایل پارک و منطقه شهرداری، نشان می‌دهد که در مناطق یک، سه، چهار، پنج، هفت و هشت شهرداری اصفهان از مبلمان ورزشی موجود در پارک‌ها بیشتر استفاده می‌نمایند که حتی از فراوانی مورد انتظار بیشتر می‌باشد.

از مجموع متغیرهای بررسی شده مؤثر در انگیزه برای فعالیت‌های ورزشی، عواملی مانند منطقه سکونت، پارک، وضعیت تأهل و وجود برنامه‌های ورزش صبحگاهی معنی‌دار ( $P \leq 0.05$ ) بوده است. در زیر، به تفکیک این عوامل (معنی‌دار) بر اساس فراوانی، فراوانی مورد انتظار و درصد هر یک تشریح شده‌اند؛

جدول (۱۴): انگیزه پاسخگویان بر اساس استفاده از مبلمان ورزشی پارک در هر منطقه

سؤال	منطقه شهرداری													مجموع	
	کلیان	کهریز	کهریز	کهریز	کهریز	کهریز	کهریز	کهریز	کهریز	کهریز	کهریز	کهریز	کهریز		
آیا از مبلمان ورزشی پارک استفاده می‌کنید؟	تعداد	۱۸	۱۶	۲۲	۲۱	۱۹	۱۶	۲۲	۲۴	۱۴	۱۴	۰	۱۱	۷	۲۰۴
	تعداد مورد انتظار	۱۶,۲	۱۶,۷	۱۶,۷	۱۵,۶	۱۶,۷	۱۶,۲	۱۶,۲	۱۶,۷	۱۶,۲	۱۶,۷	۱۰,۰	۱۶,۷	۱۵,۰	۲۰۴,۰
	بین استفاده از وسایل و منطقه کنید؟	۸,۸	۷,۸	۱۰,۸	۱۰,۳	۹,۳	۷,۸	۱۰,۸	۱۰,۳	۱۱,۸	۶,۹	۶,۹	۰	۵,۴	۳,۴
چرا؟	تعداد	۱۱	۱۴	۸	۷	۱۱	۱۳	۷	۶	۱۶	۱۲	۱۸	۱۹	۲۰	۱۶۲
	تعداد مورد انتظار	۱۲,۸	۱۳,۳	۱۳,۳	۱۲,۴	۱۳,۳	۱۲,۸	۱۲,۸	۱۳,۳	۱۳,۳	۱۳,۳	۸,۰	۱۳,۳	۱۲,۰	۱۶۲,۰
	بین استفاده از وسایل و منطقه کنید؟	۶,۸	۸,۶	۴,۹	۴,۳	۶,۸	۸,۰	۴,۳	۴,۳	۳,۷	۹,۹	۷,۴	۱۱,۱	۱۱,۷	۱۲,۳
مجموع	تعداد	۲۹	۳۰	۳۰	۲۸	۳۰	۲۹	۲۹	۳۰	۲۹	۳۰	۳۰	۳۰	۲۷	۳۶۶
	تعداد مورد انتظار	۲۹,۰	۳۰,۰	۳۰,۰	۲۸,۰	۳۰,۰	۲۹,۰	۲۹,۰	۳۰,۰	۲۹,۰	۳۰,۰	۳۰,۰	۳۰,۰	۲۷,۰	۳۶۶,۰
	بین استفاده از وسایل و منطقه کنید؟	۷,۹	۸,۲	۸,۲	۷,۷	۸,۲	۷,۹	۷,۹	۸,۲	۸,۲	۸,۲	۴,۹	۸,۲	۷,۴	۱۰۰,۰

مأخذ: محاسبات نگارندگان

### ۸- وضعیت تاهل

بررسی رابطه متغیر انگیزه پاسخگویان در استفاده از مبلمان پارک و وضعیت تاهل نشان می‌دهد، افرادی که مجرد هستند، تمایل بیشتری برای استفاده از مبلمان ورزشی دارند، به طوری که فراوانی واقعی‌شان بیشتر از فراوانی مورد انتظار می‌باشد.

بررسی رابطه متغیر انگیزه پاسخگویان در استفاده از مبلمان ورزشی پارک و نوع پارک نشان می‌دهد که در همه پارک‌ها استفاده از مبلمان ورزشی یکسان نمی‌باشد و در بعضی از پارک‌ها، تمایل به استفاده بیشتر است.



جدول (۱۵): انگیزه پاسخگویان بر اساس وضعیت تأهل

مجموع	وضعیت تأهل		سؤال
	متأهل	مجرد	
۲۰۲	۱۱۶	۸۶	تعداد
۲۰۲,۰	۱۱۶,۹	۸۵,۱	تعداد مورد انتظار
۱۰۰,۰	۵۷,۴	۴۲,۶	بین استفاده از وسایل و تأهل
۱۶۱	۹۴	۶۷	تعداد
۱۶۱,۰	۹۳,۱	۶۷,۹	تعداد مورد انتظار
۱۰۰,۰	۵۸,۴	۴۱,۶	بین استفاده از وسایل و تأهل
۳۶۳	۲۱۰	۱۵۳	تعداد
۳۶۳,۰	۲۱۰,۰	۱۵۳,۰	تعداد مورد انتظار
۱۰۰,۰	۵۷,۹	۴۲,۱	بین استفاده از وسایل و تأهل

مأخذ: محاسبات نگارندگان

می‌دهد که رابطه مستقیم بین این دو می‌باشد و در پارک‌هایی که برنامه ورزش صبحگاهی دارند، تمایل بیشتری برای استفاده از مبلمان ورزشی وجود دارد، به طوری که فراوانی واقعی بیشتر از فراوانی مورد انتظار می‌باشد.

## ۹- وجود برنامه‌های ورزش صبحگاهی در

### پارک

بررسی رابطه متغیر انگیزه پاسخگویان در استفاده از مبلمان پارک و وجود برنامه‌های ورزشی در پارک نشان

جدول (۱۶): انگیزه پاسخگویان بر اساس وجود برنامه‌های ورزش صبحگاهی در پارک

مجموع	آیا در پارک محله شما برنامه‌های ورزش صبحگاهی وجود دارد؟		سؤال
	خیر	بلی	
۱۹۵	۸۱	۱۱۴	تعداد
۱۹۵,۰	۱۰۱,۱	۹۳,۹	تعداد مورد انتظار
۱۰۰,۰	۴۱,۵	۵۸,۵	بین استفاده از
۱۵۴	۱۰۰	۵۴	تعداد
۱۵۴,۰	۷۹,۹	۷۴,۱	تعداد مورد انتظار
۱۰۰,۰	۶۴,۹	۳۵,۱	بین استفاده از وسایل و ورزش صبحگاهی
۳۴۹	۱۸۱	۱۶۸	تعداد
۳۴۹,۰	۱۸۱,۰	۱۶۸,۰	تعداد مورد انتظار
۱۰۰,۰	۵۱,۹	۴۸,۱	بین استفاده از وسایل و ورزش صبحگاهی

مأخذ: محاسبات نگارندگان

جدول (۱۷): نتایج همبستگی فی بین متغیرهای سن، میزان درآمد و میزان فاصله از پارک و انگیزه فعالیت پاسخگویان

مقدار همبستگی	مقادیر P	ویژگی‌ها
۰/۰۷۰	۰/۸۷۹	سن
۰/۰۷۵	۰/۵۶۲	میزان درآمد
۰/۰۷۰	۰/۶۲	میزان فاصله از پارک

مأخذ: محاسبات نگارندگان

و استفاده از مبلمان ورزشی و متغیرهای مستقل جنسیت، سطح سواد، وضعیت شغلی، وسیله رفت و آمد، وضعیت تأهل، منطقه شهرداری، پارک، وضعیت امنیت، وجود برنامه‌های ورزش صبحگاهی، سن و فاصله از پارک پرداخته است که نتایج متفاوتی برای هر یک از دو متغیر وابسته با توجه به متغیرهای مستقل داشته است. از این رابطه‌ها می‌توان نتایج زیر را گرفت:

- در بررسی متغیر وابسته اول (انگیزه فعالیت‌های ورزشی در پارک) و متغیرهای مستقل، متغیرهای وضعیت شغلی، وسیله رفت و آمد، وضعیت تأهل و وجود برنامه‌های ورزش صبحگاهی، سن و میزان فاصله از پارک، رابطه، معنی‌دار ( $P \leq 0.05$ ) بوده است. در واقع، عامل اصلی در انگیزه برای فعالیت‌های ورزشی، عامل دسترسی به فضای پارک و نزدیکی به محل سکونت است. بنابراین عامل مهم برای برنامه‌ریزی در این زمینه، بالا بردن دسترسی با ایجاد فضاهای بیشتر در بین سایر کاربری‌ها در شهر می‌باشد. البته، هر چند، وضعیت موجود نیز به صورت عادلانه تقسیم نشده است. همچنین، با گسترش برنامه‌هایی مانند برنامه ورزش صبحگاهی در مناطق و محلات شهری و برنامه‌ریزی در زمینه فعالیت‌های ورزشی می‌توان خلاء فعالیت‌های ورزشی در افراد متأهل را پر کرد.

- در بررسی متغیر وابسته دوم (استفاده از مبلمان ورزشی) و متغیرهای مستقل، متغیرهای منطقه سکونت، نوع پارک، وضعیت تأهل و وجود برنامه‌های ورزش صبحگاهی معنی‌دار ( $P \leq 0.05$ ) بوده است. در واقع، در این رابطه،

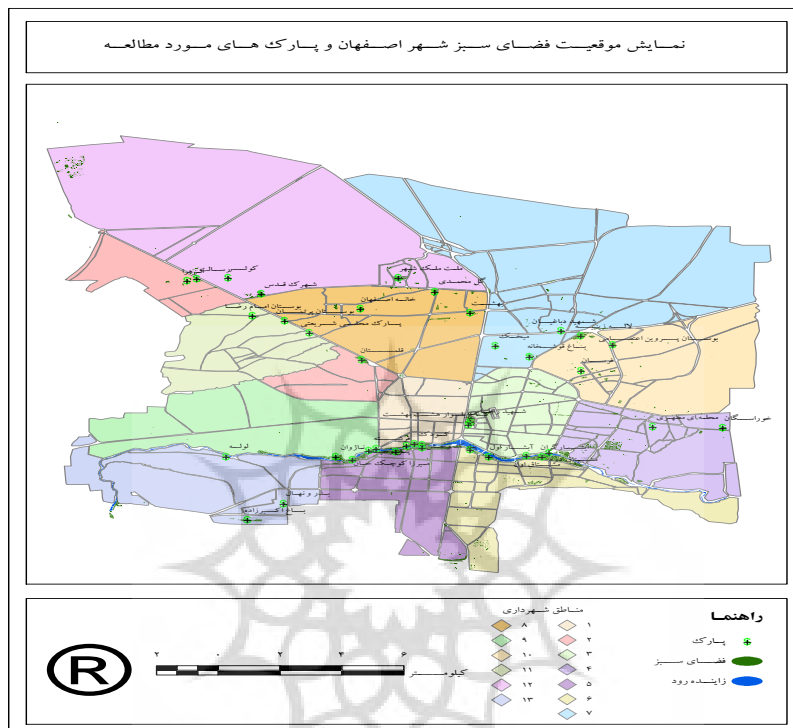
بررسی متغیرهای سن، میزان درآمد و میزان فاصله از پارک و انگیزه استفاده از مبلمان ورزشی نشان می‌دهد که بین این متغیرها، رابطه معنی‌داری وجود ندارد و این متغیر، تأثیری نداشته است.

#### ۱۰- نتیجه‌گیری و پیشنهادات

نتایج حاصله از آمار توصیفی این پژوهش، حاکی از آن است که گروه نمونه، پاسخ دهندگان مرد (۵۴٫۹ درصد) از پاسخ دهندگان زن (۴۵٫۱ درصد) بیشتر بوده است و بالاترین فراوانی سن در پاسخ دهندگان (۲۳٫۸ درصد) مربوط به گروه سنی ۲۰ سال و کمتر و کمترین میزان فراوانی سنی (۶٫۴ درصد) متعلق به گروه سنی ۶۱ سال و بالاتر بوده است. همچنین، بالاترین میزان فراوانی در پاسخ دهندگان با مدرک دیپلم (۲۴٫۶ درصد) و کمترین میزان فراوانی متعلق به پاسخ دهندگان با مدرک دکترا (۰٫۴ درصد) بوده و همچنین ۰٫۸ درصد از افراد نمونه به سؤال در مورد میزان تحصیلات پاسخی نداده اند. بالاترین میزان فراوانی در پاسخ دهندگان، محصل یا دانشجوی (۳۰ درصد) و کمترین میزان فراوانی متعلق به پاسخ دهندگان بدون شغل و بیکار (۱۰٫۳ درصد) بوده و همچنین ۲٫۱ درصد از افراد نمونه به سؤال در مورد شغل پاسخی نداده اند. پاسخ دهندگان متأهل در این گروه نمونه (۵۷٫۴ درصد) بیش از درصد پاسخ دهندگان مجرد (۴۱٫۸ درصد) بوده و همچنین ۰٫۸ درصد از افراد نمونه هم پاسخی نداده‌اند. این پژوهش به بررسی دو متغیر وابسته انگیزه فعالیت‌های ورزشی در پارک

خانواده‌ها وجود داشته باشد، می‌تواند عامل مهمی در افزایش انگیزه باشد. از طرف دیگر، باید توجه داشت که فضاهای مربوط به این وسایل را باید در مناطق مختلف و حتی، محلات گسترش داد تا این انگیزه بیشتر شود.

عامل وجود فضاهای دارای مبلمان ورزشی، اهمیت زیادی دارد و انگیزه استفاده از وسایل در مناطق و پارک‌هایی بوده که مبلمان ورزشی وجود داشته است. بنابراین، سایر متغیرها، چندان اهمیتی نداشته‌اند. البته، در صورتی که زمینه شرکت مردم در ورزش‌های صبحگاهی و برنامه‌های ورزشی



تهیه و ترسیم: نگارندگان

شکل (۷): پارک‌های مورد مطالعه در مناطق شهری اصفهان

۴- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران (۱۳۷۵)،

نظرسنجی از مردم تهران درباره طرح پیشنهادی همگانی کردن ورزش، طرح پژوهشی، مرکز تحقیقات، مطالعات و سنجش برنامه‌ای.

۵- شفیعی، محسن (۱۳۷۳)، بررسی وضعیت اقتصادی و اجتماعی افراد شرکت کننده در ورزش‌های همگانی شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم تهران.

۶- شیری، بیژن (۱۳۷۶)، بررسی انگیزه شرکت کنندگان در دو همگانی شهرداری تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.

## منابع و مأخذ

۱- آوست، دبورا و چارلز بوچر (۱۳۷۵)، مبانی تربیت بدنی و ورزش، ترجمه احمد آزاد، چاپ سوم، انتشارات بامداد کتاب و مؤسسه تحقیقاتی و انتشاراتی نور.

۲- رحمانی، بیژن (۱۳۷۳)، مقدمه‌ای بر جغرافیای ورزش، زمینه‌ها و انگیزه‌های طبیعی و انسانی، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران.

۳- رضانی خلیل آبادی، غلامرضا (۱۳۷۳)، بررسی انگیزه افراد شرکت کننده در ورزش‌های همگانی شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم تهران.

- 19- Council of Europe (2005), European Sport for All charter. Available on: [www.coe.int](http://www.coe.int)
- 20- Deschamps Diane L. & [et al.] (2001), Sport for all for joint action and improved access to resources, Journal of Sport Management, vol.15, no.19.
- 21- Dulac, Christine & Ian Henry (2001), sport and social regulation in the city: the class of grenoble and Sheffield. Institute of sport and Leisure Policy, Department of Physical Education and Recreation Management, Southborough University
- 22- Hendry, john (2000), Starling Sport Strategy- Sport and Leisure Services in Scotland- Community and Economic Development Committee.
- 23- Holzweher, M. (2002), Sport for all as a social change and fitness development, Institute of sport science, Vienna University, Australia.
- 24- Pereira j. & Eduardo Blanco (2002), in search and of Institutional and Local Model of Sport for all, Rutledge, London.
- 25- Sanderson, Kel & [et al.] (2000), the economic benefits of sport, a review, report Hong Kong sport, development board, Business and Economic Research Ltd (BERL).
- 26- Sport England (2004), sport England highlights Physical Activity as key to delivering a healthier nation, Available on: [www.SportEngland.Com](http://www.SportEngland.Com)
- 27- United Nations (2003), Sport for Development and Peace: Towards Achieving the Millennium Development Goals, Report to Inter-Agency Task Force on Sport for Development and Peace; Available on: [www.undp.bg](http://www.undp.bg)
- 28- <http://hamshahrionline.ir>
- 29- <http://aftab.ir>
- 30- <http://isfahanportal.ir>

### پی‌نوشت:

۱- در زمان انجام این مطالعه (زمستان ۸۷ و بهار ۸۸)، مناطق شهرداری شهر اصفهان به دلیل تفکیک منطقه ۷ به دو منطقه (۷ و ۱۴)، به ۱۴ منطقه شهری افزایش یافت، اما به دلیل فقدان اطلاعات و آمار تفکیکی، همان سیزده منطقه سابق، ملاک عمل بوده است.

- 2- Sport  
3- Recreation  
4- Sport for All  
5- Community Sport  
6- Mass Participation  
7- Outdoor Fitness Equipment

- ۷- صالحی، محمدتقی (۱۳۷۹)، ورزش بزرگسالان و ورزش همگانی، انتشارات اطلاعات، تهران.
- ۸- عطارزاده حسینی، رضا و مهدی سهرابی (۱۳۸۶)، توصیف نگرش و گرایش مردم شهر مشهد به فعالیت‌های حرکتی و ورزشی، فصلنامه المپیک، سال پانزدهم، شماره اول.
- ۹- غفوری، فرزاد (۱۳۸۲)، عوامل اصلی مؤثر بر گرایش به ورزش همگانی و قهرمانی برای تعیین راهبردهای ورزش در جمهوری اسلامی ایران، پایان نامه دوره دکتری، دانشگاه تربیت مدرس.
- ۱۰- قره، محمدعلی (۱۳۸۳)، وضعیت ورزش همگانی ایران و مقایسه آن با چند کشور منتخب جهان، پایان نامه دوره دکتری به راهنمایی مظفری، امیرتاش و تندنویس، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تربیت معلم تهران.
- ۱۱- قلی‌نیا، محمدجواد (۱۳۸۳)، ایجاد زمینه و برنامه‌ریزی برای همگانی کردن ورزش، طرح پژوهشی، سازمان تربیت بدنی.
- ۱۲- کاشف، میرمحمد (۱۳۷۹)، بررسی وضعیت ورزش همگانی در ایران و توصیه برای توسعه آن، چهارمین همایش ملی تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه گیلان.
- ۱۳- کاشف، میرمحمد و اصغر خالدان (۱۳۸۱)، تحلیلی بر ورزش همگانی در ایران و توصیه‌هایی برای توسعه آن، پنجمین همایش ملی تربیت بدنی و علوم ورزشی، اهواز.
- ۱۴- کریمی، جواد (۱۳۸۱)، نگاهی به تاریخ تربیت بدنی جهان، مرکز نشر دانشگاهی، تهران.
- ۱۵- مظفری، امیراحمد (۱۳۸۱)، توصیف نگرش و گرایش مردم جامعه درباره تربیت بدنی و ورزش در جمهوری اسلامی ایران، پنجمین همایش ملی تربیت بدنی و علوم ورزشی، اهواز.
- ۱۶- مظفری، امیراحمد و محمدعلی قره (۱۳۸۴)، وضعیت ورزش همگانی ایران و مقایسه آن با چند کشور منتخب جهان، نشریه علوم حرکتی و ورزش، جلد اول، شماره ۶.
- ۱۷- نصرتی‌فر، زهره (۱۳۸۷)، بدن‌سازهای پارک‌ها استاندارد شود، صفحه اجتماعی روزنامه ایران، سال چهاردهم، شماره ۴۰۵۵.
- 18- Collins, M.F (2002), sport for all as a multifaceted product of domestic and international influence, Iboro. Ac. Uk.